

МЕРМЕРЕН КОМБИНАТ АД

Бр.

01-5847/1

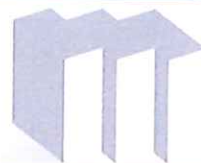
29.12 2023 год.

Прилеп

**Годишен извештај на
внатрешната
ревизија за периодот
01.01.2023-31.12.2023**

ДЕКЕМВРИ 2023

**Мермерен Комбинат АД - Прилеп
Изработил: Анета Тркалеска**

**MERMEREN
Kombinat**

Содржина

1. Вовед.....	3
2. Цел на годишниот извештај.....	4
3. Спроведени ревизии за период од јануари 2023 до јули 2023.....	4
4. Оцена на планираното време за контрола и евентуалното отстапување.....	6
5. Наоди и предложени мерки на службата за внатрешна ревизија.....	6
6. Информации за извршени други активности.....	12
7. Оценка на адекватноста и ефикасноста на системите на внатрешна ревизија.....	13
8. Мислење.....	14

1. Вовед

Службата за внатрешна ревизија во Мермерен Комбинат АД – Прилеп функционира како независен организационен дел на Друштвото и годишниот план за работа на службата за 2023 година е одобрен со Одлука на Одбор на директори на ден 26.01.2023 год.- 02/326/1. Основна цел на внатрешната ревизија е да врши проверка на усогласеноста на интерните акти и процедури со позитивните законски прописи, регулативата, воспоставените стандарди, како и оцена на системите за внатрешни контроли и управувањето со ризиците. Внатрешната ревизија обезбедува независно и објективно мислење до органите на Друштвото за ефикасноста на воспоставените внатрешни контроли и за адекватноста на системите за управување со ризиците.

Вршењето на внатрешната ревизија е во согласност со барањата на Законот за трговски друштва (“Службен весник на Р.Македонија” бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16, 61/16, 64/18 и 120/18 и “Службен весник на Р.С.Македонија” бр. 290/20 и 215/21).

Врз основа на член 415-в; точка 1 и 3 од Законот за Трговски друштва и донесена одлука од страна на Одборот на директори на Друштвото за организирање на Службата за внатрешна ревизија на Мермерен Комбинат АД – Прилеп, службата поднесува годишен извештај за периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023 година за своето работење.

Ревизорските методи коишто беа употребени во текот на ревизијата се следниве: статистичка контрола и метод на статистички примерок или целосна контрола, набљудување на процесите, непосреден увид во документацијата и извештајни форми од информатичкиот систем, интервјуа со непосредни извршители, вработени, раководители на сектори итн.

2. Цел на годишниот извештај:

Обезбедување на навремени информации за потребата, придобивките и подобрувањето на ефикасноста, економичноста и ефективноста на Друштвото од функционирање на внатрешната ревизија.

Годишниот извештај за работењето на службата за внатрешна ревизија ги содржи следните информации:

- ✓ Опис на извршените ревизии на работењето на Друштвото;
- ✓ Оцена на адекватноста и ефикасноста на системите за внатрешна контрола;
- ✓ Наоди и предложени мерки на службата;
- ✓ Оцена на планираното време за контрола и евентуалното отстапување;
- ✓ Информации за извршени други активности.

Во текот на реализирање на своите активности, службата за внатрешна ревизија првенствено и единствено се раководеше од целите да обезбеди независна и објективна оцена на адекватноста и ефикасноста на системите на внатрешна контрола, како и на адекватноста на воспоставените процедури на Друштвото, нивна усогласеност при тековното работење и во рамки на законската регулатива.

3. Спроведени ревизии за период од јануари 2023 до декември 2023

Во Годишниот извештај за работењето на внатрешната ревизија за период од јануари 2023 до декември 2023 година се спроведени следните ревизии според усвоениот План за Внатрешна ревизија за 2023 година со арх.бр.01-6026/1 од 30.12.2022:

- Првата ревизија е спроведена во секторот набавки во период од 15.03.2023 до 15.04.2023 год.и извршена е проверка и контрола на препораките и корегираниите интерни кодови на артиклите според претходен ревизорски извештај, 04-Извештај-сектор Набавки со арх.број: 01-5653/1 од 09.12.2022 и утврдените неправилности во однос на дупли шифри на артикли, артикли кои имаат повеќе или помалку бројки во формирањето на кодот, артикли кои немаат опис и соодветно не се именувани и други артикли со откриени неправилности во секторот набавки во магацинот во рудник Сивец и во магацинот во преработка.

- Втората ревизија е спроведена во секторот набавки во магацинот во Преработка во период од 30.04.2023 до 30.05.2023 и извршена е проверка на еден тип на артикли – брусеве и дали физичката состојба одговара на сметководствената состојба. Направен е привремен магацин во халата б до полирката и префрлени се таму сите брусеве и е олеснат начинот на издавање на брусевите. При тоа, утврдено е дека нема отстапувања од сметководствената состојба.
- Третата ревизија е спроведена во соработка на секторот БЗР и ЖС во период од 15.02.2023 до 15.05.2023 год. и извршена е повторна проверка и контрола на БЗР препораките кои дотогаш не биле спроведени, а се утврдени од екстерната проверка на Интегрираниот менаџмент систем и ИСО стандардите од страна на екстерните аудитори во рудникот Сивец и во погонот Преработка.
- Четвртата ревизија е спроведена во секторот сметководство на одреден датум – 12.07.2023 год. и извршена е проверка на благајничкото работење и касовиот максимум во однос на новите измени во Законот за платежни услуги и платни системи, сл.весник на РСМ бр.90/22 кои се применуваат од 1 Јануари 2023 година.
- Петтата ревизија е спроведена во секторот продажба и извршена е проверка на кредитната политика и кредитните одобренија во првите 6 месеци од 2023 година.
- Шестата ревизија е спроведена во рудникот Сивец и во погонот Преработка заради проверка на видовите отпад и нивното складирање според Програмата за управување со отпад во рудник Сивец и Програмата за управување со отпад во погон Преработка.
- Седмата ревизија што беше планирана да се спроведе во секторот продажба не е реализирана поради дво месечно отсуство на внатрешниот ревизор и недостаток на време.

4. Оцена на планираното време за контрола и евентуалното отстапување

Службата не ги спроведе сите планирани ревизии на деловните процеси во секторите на Друштвото во рамките на времето планирано за контрола и во однос на Годишниот план за работа на Службата за 2023 година. Има една неспроведена ревизија, односно едно отстапување од Годишниот план заради отсуство на внатрешниот ревизор поради боледување во временски период од 2 месеци и неможност да се реализира ревизијата. Оценка за планираното време е дека не е целосно усогласено со годишниот план.

5. Наоди и предложени мерки на службата за внатрешна ревизија

1. Проверка на исправноста на интерните кодови и нивното име – опис на артиклите во Секторот набавки во магацин – рудник Сивец/ Фабрика	
број на извештај	Бр.:01-2023
Наод и мислење	Во секторот набавки во магацинот Сивец и преработка постои разумно уверување за усогласеност на работењето во рамките на законот, напредно ниво на ажурност и добра интерна контрола од страна на органот на управување, со исклучок на изолираните примери. Периодично да се проверуваат артиклите кај кои се утврдени неправилности и да се отстранат - од 101 артикал детектиран, останати се уште 34 артикли кои треба да се проверат до март 2024
препораки со предложени мерки	прва препорака беше да се блокираат дуплите шифри веднаш, кај оние кои имаат количина нула, а кај оние каде што на двете или трите шифри има количина, да се искористи и потроши количината на нула, а потоа едната (двете) шифра да се блокира, при што утврдено е следното: од вкупно 39 кодови на артикли, 19 кодови се дупли, а 14 кодови се

	<p>блокирани бидејќи немаат количина, останатите 6 кодови се со количина и не може да се блокираат, се додека не биде потрошена количината.</p> <p>втора препорака беше : на артиклите кои имаат повеќе или помалку бројки во кодот да им се додаде или избрише број во кодот, но притоа треба да се внимава да не има веќе ист таков формиран код и да се создаде дупли код, или по потрошувањето на залихата да се блокира кодот и со нова набавка да се отвори нов код; Од вкупно 10 кодови на артикли, 7 кодови се блокирани бидејќи немаат количина, останатите 3 кодови се со количина и не може да се блокираат, се додека не биде потрошена количината.</p> <p>трета препорака беше сите кодови кои немаат име да се дефинираат доколку треба да се користат или да се блокираат ако не требаат. Сите артикли кои се напишани со општо име да се додефинираат и дообјаснат подобро со точни каталошки бројки или димензии, или да се отворат нови кодови; Од вкупно 42 кодови на артикли, 18 кодови се блокирани бидејќи немаат количина, 3 кодови се додефинирани во описот на артиклот, а останатите 21 код се со количина и не може да се блокираат, се додека не биде потрошена количината.</p> <p>четвртата препорака: Кај артиклите со стари кодови кои имаат количина да им се префрли количината на новоформиран код соодветен за артиклот, а потоа старите кодови да се блокираат. Исто така, на ново формираните погрешни кодови со количина, да им се најде соодветно решение, да се сторнираат или да им се отвори нов код, или пак, по потрошување на залихата и сведување на нула да се блокираат и да им се отворат соодветни нови кодови; од вкупно 10 кодови на артикли, 6 кодови се блокирани бидејќи немаат количина, и им се отворени соодветни нови кодови, а 4 кодови се со количина и не може да се блокираат и според известување бр.01-1654/1 од 13.04.2023 год. е утврдено да се префрли количината на новоотворен код.</p>
статус	делумно имплементирано

2. Проверка на залихата на брусевите заради преместување на друга локација во Секторот набавки во магацин – Фабрика/привремен магацин	
број на извештај	Бр.:02-2023
Наод и мислење	Во секторот набавки во магацин фабрика во погон преработка постои разумно уверување за усогласеност на работењето во рамките на законот, напредно ниво на ажурност и добра интерна контрола од страна на органот на управување. По преместувањето на брусевите во помошниот магацин се пристапи кон пребројување на брусевите и потврда на физичката со сметководтвената состојба и констатирано е дека количината на физички изброените брусеве е во согласност со сметководствена состојба и дека нема неправилности во количината на издавањето на истите.
препораки со предложени мерки	Со намалување на залихите на брусевите и нова порачка од различните видови на брусеве, да се внимава на количината која ќе биде нарачана, да не биде поголемо количество затоа што во помошниот магацин нема да може да се складира поголемо количество на брусеве. Затоа, пред секоја нарачка, да се прави пребројување и внимателно да се пресметува потребната количина на брусеве која е потребна за определен период.
статус	имплементирано

3. Проверка на БЗР мерки и препораки од екстерните аудитори во согласност со ИМС и ИСО стандардите	
број на извештај	Бр.:03-2023
Наод и мислење	При проверката на препораките од екстерните аудитори постои разумно уверување за усогласеност на работењето во рамките на законот,

	<p>напредно ниво на ажурност и добра интерна контрола од страна на органот на управување. Сите пет дадени препораки се отстранети. Идентификацијата на отпадот да се врши во согласност со правилникот за класификација - листа на видови отпад. Местото за депонирање на отпадот треба да биде јасно идентификувано. Претходно имаше наместено табли, но беа на непрегледно место и затоа се препорачува да се среди и исчисти просторот кој е наменет за складирање на секаков вид на отпад.</p>
<p>препораки со предложени мерки</p>	<p>Промена на постоечкиот формулар за задолжителна ЛЗО-при влез на посетител на фабрика-капија или рудник-капија; Да се постави БЗР табла пред бензиската да се означи локацијата и што треба секој да применува и носи на таа локација; Во просторот каде што се складира отпадот, да се наместат посебни табли за сите видови на отпад според шифрирањето на отпадите; Да се провери и да се отстрани стара табла кај магацинот за експлозив кај оградата; Треба да се постави посебен сад во халата кај резината кај смолата во случај на истекување.</p>
<p>статус</p>	<p>имплементирано</p>

<p>4. Проверка на благајничкото работење и касовиот максимум во секторот Сметководство</p>	
<p>број на извештај</p>	<p>Бр.:04-2023</p>

Наод и мислење	При проверката на касовиот максимум во однос на новите измени во Законот за платежни услуги и платни системи, сл.весник на РСМ бр.90/22 кои се применуваат од 1 Јануари 2023 година, постои разумно уверување за усогласеност на работењето во рамките на законот, напредно ниво на ажурност и добра интерна контрола од страна на органот на управување. Водењето на благајната и сите плаќања во готово, се во согласност со законските одредби и Законот за платежни услуги и платни системи.
препораки со предложени мерки	Благајничкиот максимум го утврдува правното лице со посебен акт; Имено, при проверката е доставена одлуката на Одборот на Директори врз основа на член 49 од Статутот на Мермерен Комбинат АД Прилеп и член 20 од Законот за платен промет со која е утврден благајничкиот максимум. За 2022 година со одлука со арх.бр.02-286/7 од 28.01.2022 благајнички максимум се утврдува во износ од 40.000 денари. Додека пак, со новите измени на Законот за платежни услуги и платни системи за 2023 година со одлука со арх.бр.02-326/5 од 26.01.2023 благајничкиот максимум се утврдува во износ од 20.000 денари.
статус	имплементирано

5. Проверка на кредитната политика и кредитните одобрија во секторот Продажба

број на извештај	Бр.:05-2023
Наод и мислење	При проверката на кредитните одобрија во секторот продажба постои разумно уверување за усогласеност на работењето во рамките на законот, напредно ниво на ажурност и добра интерна контрола од страна на органот на управување. Намалени се кредитните одобрија во однос на претходната година.

препораки со предложени мерки	При проверката во првите шест месеци од 2023 година е констатирано едно кредитно одобрение бр.1/И – сторно во првите 6 месеци од оваа година заради разлика во цената на гранулатот бр.6 од 08.05.2023 и бр. SIF23/00908 со вредност од 106,96 евра.
статус	имплементирано

6. Проверка и идентификација на видовите отпад, со посебен осврт на опасниот отпад и неговото складирање во рудник Сивец и во погон Преработка	
број на извештај	Бр.:06-2023
Наод и мислење	При проверка на видовите отпад во рудник Сивец и погон Преработка, може да увиди дека селекцијата на отпадот во погон Преработка е подобро организирана за разлика од рудник Сивец, каде што треба да се спроведе подобра селекција на сите видови на отпад, со посебен осврт на отпадното масло и отпадните филтри.
препораки со предложени мерки	Да се досреди локацијата за собирно место на отпадни масла и филтери; да се селектира подобро останатиот отпад; да се склучи договор со овластена фирма која ќе ги преземе отпадните гуми.
статус	делумно имплементирано

6. Информации за извршени други активности

Во текот на 2023 година, службата за внатрешна ревизија ги изврши и следните активности:

- Спроведување на предложените мерки од екстерниот аудит за ИСО ИМС и дадените препораки од екстерните аудитори од 2022 година;
- Обновени се следните процедури и упатства:
 - 2 - ПР - 01 – Процедура – Продажба на ден 22.06.2023 со арх.бр.12-933/1;
 - 3 - ПР - 02 – Упатство – Продажба и испорака на блокови, готов и полуготов производ на ден 22.06.2023 со арх.бр. 12-933/2;
 - 2 - ПР - 03 – Процедура – Спроведување на постапка за поедноставено царинење на ден 22.06.2023 со арх.бр. 12-933/3;
 - 3 - ПР - 04 – Упатство – Креирање, обработка и архивирање на документи за продажба и испорака на производи на ден 22.06.2023 со арх.бр. 12-933/4;
 - 2 - АД - 02 - Процедура – Кредитна контрола – на ден 29.12.2023 со арх.бр.05-5836/1.
- Следење на барањето за овластен економски оператор, кое крајно беше напуштено како идеја;
- Контрола и корекција на внесените дневни картони на вработените од рудник Сивец и фабрика во Microsoft Dynamics NAV по месеци и изработка на месечни извештаи за товареното количество на отпаден материјал од дамперите, за дневна количина на исечени м² на дијаманските жичани пили, за дневна количина на избушени метри на дупчачките машини и за дневна количина на исечени метри на фантините;
- Изработка на различни извештаи во зависност од потребите на инженерите во рудникот Сивец;
- Повремено обезбедување на независни и објективни советодавни услуги за одредени прашања на барање на менаџментот;
- Следење на пописот на средствата и обврските и континуирана контрола заради усогласување на фактичката состојба со сметководствената состојба на средствата и обврските заклучно со 2023 год.

7. Оценка на адекватноста и ефикасноста на системите за внатрешна контрола

Внатрешната контрола претставува континуиран процес кој е воспоставен да обезбеди разумна сигурност за постигнување на целите. Системот на внатрешна контрола постојано се менува и прилагодува зависно од промените во законската регулатива, измените во технологијата на одредени процеси или системи и затоа претставува значајна компонента при управувањето и поставувањето на сигурна и стабилна основа за функционирањето на Друштвото.

Внатрешната ревизија при евауација на адекватноста и ефикасноста на системот на интерна контрола во ревидираните процеси и активности во текот на 2023 година се раководеше да направи анализа и оценка на најзначајните компоненти и цели на системите на интерна контрола и тоа:

- Дали ревидираните процеси или активности се регулирани со интерни политики и во колкав степен;
- Дали интерните политики и процедури се во согласност со законската регулатива;
- Дали ја воспоставува адекватната поделба на овластувањата и одговорностите на вработените во организационите единици;
- Дали ревидираните процеси се поддржани со адекватен информатички систем;
- Дали системот на интерна контрола овозможува препознавање и проценка на најзначајните ризици на кои е изложено Друштвото.

8. Мислење

Идентификуваните наоди врз основа на извршените поединечни ревизии во период од јануари 2023 до декември 2023, предвидени со Годишниот план за внатрешна ревизија, се со низок и среден ранг на важност и севкупната оценка е добра. Има отстапување на Планот за внатрешна ревизија во однос на последната ревизија која што требаше да се спроведе во секторот Продажба, но поради боледување на внатрешниот ревизор од 2 месеци, истата не беше спроведена. Внатрешната ревизија го потврдува стекнатото разумно уверување дека интерниот контролен систем во најголем дел е адекватно имплементиран во насока на минимизирање на значајните материјални ризици кои се карактеристични за работењето на дејностите на Друштвото и во насока на ефикасно и доследно спроведување на законската регулатива и деловната политика на Друштвото.

Генерална констатација е дека деловните процеси сеуште се со недоволна системска поддршка, висок степен на мануелна изработка на прегледи, извештаи и сл., за што треба да се изнајде соодветно решение, во интерес на подобрување и унапредување на работењето и обезбедување на значително поквалитетен, поефикасен и поекономичен систем на внатрешна контрола на целокупното работење на Друштвото.

Идентификуваните слабости во системот на интерни контроли се предмет на континуирани надградби и подобрувања согласно дадените препораки, а ќе бидат предмет на контрола и при следните ревизии на овие процеси.

Дата:
Декември, 2023

Изработил:
Анета Тркалеска

